

Ese de două ori in septemana:
Joi-a si Duminec'a.

Pretiuu de prenumeratiune:

pre anu intregu . . . 6 fl. v. a.
diugetate de anu . . . 3 fl. v. a.
patrariu de anu . . . 1 fl. 50 cr.

Pentru Romani'a si strainetate:

pre anu intregu . . . 9 fl. v. a.
diugetate de anu . . . 4 fl. 50 cr.

LUMINA.

Fóia bisericesca, scolastica, literaria si economica.

Correspondintiele si banii de prenumeratiune se se adreseze de a dreptulu: Redactiunei „Lumina” in Aradu, cancelari'a episcopésca.

Pentru publicatiunile de trei ori, ce contienu cam 150 de cuvinte (spatiu de 20 sire garmond) tacs'a e 3 fl.; pana la 220 de cuvinte 4 fl. era mai sus 5 fl., intielegendu-se intr' aceste sume si timbrulu. — Pretiuu publicatiuniloru se se anticipe.

Organu oficiale alu eparchiei romane gr. or. aradane.

Inaltu Preasantitulu Domnii archiepiscopu si metropolitu Mironu Romanulu, insocitu le domnii, protosinelulu si vicariulu Andreiu Papp, Partenu Cosma si altii, eri dupa meadiadi s'a dusu la Sibiuu pentru introducerea solena in scaunulu archiepiscopescu-metropolitanu, ce se va celebrá de congresu dumineca in ¹⁵/₂₇ decembre. a. c.

Invitare de prenumeratiune pe anulu 1875 la

„LUMINA”

Fóia bisericesca, scolastica, literaria si economica, Organu oficiale alu eparchiei romane gr. or. aradane.

Cu r. Ianuariu 1875 „Lumina” intra in a. 4-le alu esistintiei sale.

In periodulu trecutulu de trei ani publiculu nostru se va fi potutu convinge din destulu, atátu despre valórea acestui organu bisericescu, câtu si despre scopurile ce a urmaritu. Nu este dar trebuintia se facemu nóue recomandari, le facu aceste cu intetire impregiurarile in cari ne aflamu, si evenemintele ce in victi'a nóstra bisericesca din di in di mai multu se sporescu.

Cu adevveratu intru urmarirea programei sale „Lumina” a intimpinatu si intimpina inca mari obstacule, si aceste din cause financiare.

Ori ce organu de publicitate numai spriginitu de publicu póte se corespunda asteptariloru si dorintieloru comune.

Publicu cetitoriu „Lumina” a avutu si are, ce e dreptu, destulu de frumosu, in sa prea micu este publiculu, care si-a facutu datori'a intru sustienerea ei, potemu dice, multi au fostu chiamati dar pucini alesi!

Astfelu chieluelile tipariului si ale administratiunei pestrecundu venitele din prenumeratiuni, foi'a a avutu unu deficitu mare. Si ca se se scóta din deficitu, sindulu eparchialu de asta véra a dispusu, ca se apara numai una data in septemana. — Ca „Lumina” cu inceputulu anului nou érasí se apara de dóue ori in septemana va depinde dela caldurós'a spriginire a onorabilulu publicu, la carea si apelamu.

Rugamu dar pre abonantii particulari, cari voiescu se aiba acésta fóia si pe viitoriu, a se insinú si a trimitte pretiuu abonamentulu la redactiune pana la 1 Ianuariu 1875. ca se ne scimu orientá cu tiparirea esemplarielor.

Incátu pentru comunitatile bisericesci, cari si altcum sunt indatorate a prenumerá organulu oficiale alu eparchiei, foi'a „Lumina” se va spedá neintreruptu. Ceremu in sa ca banii de prenumeratiune restanti, câtu si cei pentru viitoriu se se trimita redactiunei fora intardiare. Deosebitu rugamu pre D. Protopresbiteri, ca se binevoiesca insisi, a luá sarcin'a de colectanti pentru comunele din tracturile submanuate, si se ni tramita conspectulu acelor'a cu sumele incurse câtu se póte de timpuriu.

Pretiuu de prenumeratiune remane si mai departe celu pusu in fruntea foii; adeca 6 fl. v. a. pe anu si 3 fl. v. a. pe diugetate de anu. Pentru comunele bisericesci mai serace pretiuu este numai 4 fl. la anu.

REDACTIUNEA „LUMINETE”.

Biografi'a lui Georgiu Brancoviciu, Contele si Despotulu, si despre maritele fapte ale lui.

(Fratele Metropolitulu Sav'a Brancoviciu, si Istoricultu Serbiloru.)

(Urmare si sfersitu)

Remanendu si acést'a fora resultatu, deputatii nationali in contielegere au relasatu la Despotulu pre ieromonachulu Mitrofinu Popoviciu, Esarchulu patriarchalu, care dupa obositoare solicitare n'a capatatu poftitulu respunsu dela curtea Cesara. In starea acést'a cugetá Despotulu despre midilócele prin care s'ar potea ajutá si in urmarea cugetariloru acelor'a a scrisu ruganduse de Consiliarii imperatesci, ca se i midilócésca eliberarea. A scrisu de doua ori si Cardinalulu Colloniciu, in sa antea óra a capatatu respunsu mai multu de superare, decâtu de mangaeere, ér a doua óra i apronáto, ca încátu se atinge de eliberarea lui nu va intrelasá in câtu va putea a i fi folositoriu la Maiestatea Sa.

In anulu 1696 a venitu solu la curtea imperiala din partea Imperatiei Moscove: nobilulu Cosma Nichiticiu. Intemplantuse pe timpulu acél'a si Patriarchulu serbescu la Viena si convenindu cu disulu solu, i-a descoperitu pre largu despre retienerea Despotulu, precum si despre alte trebi ale serbiloru, si fiindu solulu in 5 Iuniu a anului din susu in conferintia, a propusu intr'altale — pe limba latina — si acést'a:

„Se afla aici in prinsóre cutare Brancoviciu, Despotulu serbescu, cu care, precum si cu fratele seu Episcopulu, am facutu cunoscintia in sa in Moscva. Acél'a poftesce se se véda cu mine dar nu cuteadia a veni la mine. Deci déca am aflu gratia la Imperatul me rogu, se i se concéda a se vedé cu mine si eu nu voiu trece cu vederea a me laudá despre astfelu de gratia la Maririle Sale Imperatii mei.

Solulu muscalescu a facutu adeseori in convorbirile sale cu Consiliarii amintire despre Despotulu dicendu: Déca fapta rea in contra Maiestatii Cesare n'a facutu Despotulu, me rogu, eliberati-lu. La astfelu de rugare s'a datu solulu intr'o conferintia acestu respunsu: Nihil mali fecit, sed ratio status sic requiritu; sdeca: Nimicu reu n'a facutu, dar asiu recere folosulu statulu.

In timpii urmatori Petru celu mare Imperatul Russiei, dupa ce a calatoritu prin multe tieri, intornanduse la tier'a sa a venitu in modu secretu, sub numire de solu mare, cu mai multi boieri de ai sei, si la Vien'a unde priminduse cu cea mai frumós'a intimpinare, a petrecutu vreocâteva septemani acolo.

Despotulu care pururea cugetá la eliberarea sa, voindu a se folosi de intemplarea acést'a binevenita si neasceptata, a speratu fora indoiala, cumca prin providinti'a lui Ddieu va aflá mare partinire si norocire si sie si patriei sale in asia parsóna mare; si pentru acea a si facutu de scire despre sine la Marirea Sa, cum beliducii imperatesci séu din invidia pentru dignitatea de Despotu, séu din ura catra marturisirea ortodossa resaritena, séu pentru stingerea Capeteniei serbesci, calcandu tóte apromissiuile cele gratiose ale Cesarelui scrise in Diplome, Despotulu de atáta timpu este retienutu in prinsóre. Pe atunci ajungendu si patriarchulu la Viena, si contielegenduse cu Despotulu, au datu in scri-su o scurta rugare lui Petru pentru inalt'a sa midilócero; in câtu se atinge de Brancoviciu asia s'a rugatu:

„Asemene si in custodia retienutulu celu de acum Georgiu alu II dupa cognume disu Brancovicu, tragendu-si viti'a din famili'a Despotiloru si a Brancoviciloru, dupa eliberarea sa se fia repusu in dignitatea de Despotu, dupa mostenirea strabuna a patriei, dinpreuna cu tote legile si datinile vechi precum bisericesci, asia si mirenesci, care au fostu la resaritu si sub stapanirea serbesca mai vertosu, ca in moscenirea mai susu disa a predecesoriloru sei, inca mai nainte a fostu intaritu dela Augustissimulu Cesare alu Romei Leopoldu I cu Diploma autentica si cu apromissiunea Cesara prin manifestulu provocatoriu, dupa cum din copiile A. si B. alaturate mai chiaru se pote vedé.”

Predanduse rugarea s'a concesu si Despotulu a se inchina cu umilintia imperatescii Mariri a Rusiei. Si candu s'a intalnit Despotulu cu marele solu -- cu Petru celu mare versandu-si rugandele cereri a disu: Me inchinu pana la pamentu inaintea binecredintiosului unsu alu lui Ddieu, autocratului Monarchiei Moscove si cu, umilintia me rogu, ca prin imperatesca sa midilocire se adaoge solicitare inaintea Augustissimului Cesare alu Romei vechi, pentru eliberarea mea din prinsorea cea silnica, si pentru cererile poporului nostru Slaveno-serbescu. Er binecredintiosulu Imperatu alu Moscaviei a datu Despotului respunsu graciosu si crestinescu mangaindu: „Pentru Cristosu — a disu — tote le voiu face.” La acestu respunsu plinn de mangaere multiamindu Despotulu Marirei sale a disu: „Cristosu se fie ajutatoru Imperatiei Tale cei binecredintiose.” Dupa acest'a despartinduse Marirea Sa de Despotulu, tote rugarile, gravaminile natiunei si cererile le-a recomandat spre ingrigire si implinire plenipotentialului seu solu, lui Procopiu Bogdanovicu Voznicinu, care a ramasu la curtea Cesara, er elu s'a reintornatu in patri'a sa.

Dupa incheierea pacii la Carloveti, solulu rusescu, mai susu numitulu Procopiu Bogdanovicu Voznicinu in 6 Martiu 1699 a predatu intr'altel puncte si acestu punctu despre Brancovicu Maiestatii Sale, Cesare:

„Mai departe este rugata Maiestatea Sa Cesara despre Despotulu disiloru Serbi Georgiu Brancovicu, se se eliberedie si se se dimita si privilegiile loru intarite de Maiestatea Vostra se se mantiena.”

In catu despre Brancovicu a capatatu solulu urmatoriulu respunsu:

„Despre Despotulu Georgiu Brancovicu, va demandá Sacratissim'a sa Maiestate Cesara a i se dá trebuintiosa dilucidare, si va avé dupa acest'a se póta esperia Marirea Sa imperatesca in fapta, ca nimicu i jace asia la inima Maiestatii Sale Cesare, ca si a face indestulu intru tote pofteloru imperatescii sale Mariri.”

Solulu Moscaviei primindu respunsurile dela Maiestatea Sa s'a reintornatu la Domnulu seu. Dupa acest'a venindu Patriarhulu cu Episcopii si cu multi oficiri de óste din diverse locuri éra si la Vien'a, cu toti solicitau la curtea cesara despre spusele cerintie, in sa precum si pana aci, impedecandu neamicii n'au potutu dobandi respunsulu pofitu. VEDIENDU Patriarhulu si capetenile poporului a fi zadarnice si silintiele loru si neavendu de cheltuiala, au fostu constrinsi a lasá acolo din cleru pre preonoratulu Atanasiu Pesiti, patriarchalulu protosincelu cu vreo cãtiva conducatori ai natiunei serbesci si a returná la Buda.

Cei remasi in Vien'a sub nume de deputati natiionali, protosincelulu, si viteazulu Pana Bojiciu, colonelulu dela Titelu si Sava Nicoliciu colonelulu dela Petru-Varadinu, cu prealuminatulu si binecredintiosulu Despotu s'a consvatuitu si prin midilocire loru s'a substernutu in numele clerului si alu poporului in 29 Aug. 1699 o suplica Maiestatii Sale Imperatesci despre vechi'a sa libertate si volnicia dupa cum marturisescu feliuriti istorici si barbati esperti si despre decretel ungare.

In suplic'a acest'a carea cuprinde 10 puncte pre lungu, in punctulu alu 7 se róga pentru eliberarea lui Georgiu Brancovicu si reasiediarea lui in dignitatea de Despotu.

Acést'a suplica inca nu li'a adusu in catu se atinge de Brancovicu nici unu folosu.

Amblat'au deputatii acestia pre la curte, pre la Consiliari, pre la Feldmaresialulu de Baadenu, cãci elu a poruncitu la Cladova se se puna Despotulu celu nevinovatu in arestu, se spuna celu pucinu cause acestei indelungate arestari. Er elu desvinuinduse asia dechiarare a datu: Adeveratu, cã eu am arestatu pre Domnulu Brancovicu, in sa acea am facutu la porunc'a Imperatului. Pentru acea nu dela mine, ci dela insusi Imperatulu cereti caus'a si usurarea arestului acestuia. In acestu chipu si ceialalti Consiliari incurcau trebile poporului cu ale Despotului, cãci scindu ei, cã curtea pentru cause poporului si Despotului necunoscuta a hotaritu, ca Despotulu pana la mórte se fie in exiliu si despartitu de natiunea si patri'a sa, din di in di aduceau ina-

inte diverse preteste si cause, cu care a adusu pre deputati la desperare, carii ne mai avendu nii de cheltuiala, desierti, cu lacrimi si cu suspine s'au reintornu la comunitatea serbesca.

O Dumnedieule — striga Rãciu — cãtu de neurmte suntu cãile tale! Despotulu de atãta tãpu fora causa si judecata in arestu intunecatu, er poporulu petecendu fora plata si remuneratiune, intru atãta a storsu averil sale si in fine a seracitu, cãtu nunumai nu potea ajutá pre Despotulu, ci nu avea nici cu ce se-si nutrësca pre muierile si pe copii sei; cãci ce a avutu sub stapanirea turcésca, o parte a parasitu, o parte a rapitu vrajmasiulu, er aici luptanduse pentru comunulu folosu si bunastare a intregii crestinatati cu cheltuial'a sa, nu s'a potutu imbogati. Ba Despotulu a devenitu la atãta seracia si lipsire de avuti'a sa cea mare, cãtu a fostu constrinsu a se despoia de sculele sale cele scumpe infrumsetiate cu uru, cu margaritare si cu pietri pretiose, si asia a se ingrigi de nutrimentulu seu. In seraci'a acest'a nu avea nici cu ce se platësca cortelulu stapanului de casa unde locuia ca prinsu. Pentru acea si acest'a a redicatu procesu asupra lui si i-a factu multa asuprire — precum pre largu scrie Rãciu — pana cã mai pre urma s'a decretatu dela curte, ca pentru cortelu se se platësca din camer'a curtii, er Despotulu se-si traga plat'a defpta, carea deplinu o a si capatatu nunumai petrecandu in Viera, ci si in Egra, unde a si muritu.

Pana aici Rãciu.

In anulu 1849 a datu la lumina Alessandru Stoiacico o carte serbesca sub titulu: *Shitie din vieti'a poporulu serbescu.*

In cartea acest'a vorbindu si elu despre Georgiu Brancovicu la pag. 41 asia scrie:

„Ca se nu fuga Brancovicu din inchisorea sa l'a dusu Gubernulu in anulu 1703 la Egra, cetate mai iulaintrulu Bohemiei, unde in 19 Sept. 1711 in anulu alu 66 alu vieti si alu 22 alu arestarii sale si-a finitu vieti'a sa cea ticalosa. Dupa treidiecisi-duoi ani au capatatu Serbi concessiunea dela Mari'a Teresia a aduce corpulu lui, si celebranduse cerimonia de imormentare preste elu prin Patriarhulu Siacabentu — Arseniu alu IV — in biseric'a din Carloveti, la carea ingropatiune se adunase o multime de poporu intristatu, s'a astrucatu in Sirmiu in manastirea Crusiedolu. Despotulu a scrisu in timpulu inchisorii Sale Istori'a natiunei serbesci, carea se pastredia in Bibliotec'a nationala d'in Carloveti, manuscrisu. Dauna, cã opulu acest'a din atãtea privintie, pentru noi — intielege pentru Serbi, er eu dicu cã si pentru noi romanii — de asia mare insemnate, nici pana astadi n'a veduitu lumina.

Cumca e dauna si pentru noi romanii, cã nu e tiparita Istori'a lui Brancovicu, se vede din Istori'a lui Rãciu, partea IV. pag. 59. 67- si 93.

I. La pag. 59. se spune cã in Istori'a lui Brancovicu dela pag. 1301 pana la pag. 1375 se descriu intemplantile timpiloru in cari a descalecatu strabunulu lui cu asemene nume Georgiu Brancovicu din Moldova in Ienopolea. Pe paginile aceste se descriu si cei trei Ierarchi din Ienopolea: Mateiu, Sava si Longinu Brancovicu.

Despre acestu Sav'a, carele a fostu veru primariu cu tat'a lui Georgiu, scrie Stoiacico in amintit'a carte, cã a fostu Metropolitulu si in Ardélu.

II. Dela pag. 1375 pana la pag. 1496 se descrie resboiele lui Mihaiu Viteazulu, si serbi carii sub conducerea lui Novacu celui grosu si a lui Georgiu Serbulu au fostu ostasi in armat'a lui Mihaiu.

III. Dela pag. 1500 pana la pag. 1632 se descrie starea religiunei ortodosse din Ardélu. Multe dóra necunoscute de romani jacu la intunerecu in Istori'a acea. Cãci Georgiu acest'a Brancovicu petrecandu atãtia ani in Ardélu a avutu si ocaziune a cercá si a intrebá despre multe suferintie ale predecesorelui fratiene seu Sav'a, dar a avutu si rivna a sci multe precum serie unu cronicariu din tier'a romanésca, care a fostu omu invetiatu si versatu in sciinti'a istorica, despre elu, intr'unu *Fragmentu de cronica pe scurtu a Romaniloru*, tiparita in Bucuresci la anulu 1858, pag. 371:

„Audit'am si eu cu urechile mele de domni'a lui, Georgiu Brancovicu din Ardélu, omu de cinste si cu cunoscentia si iubitoru de a sci multe, povestindu cumca mergendu la Mosc'va impreuna cu fratele seu Sava Brancovicu Metropolitulu Ardélu-lui, omu si acel'a destulu invetiatu, intieptu si temetoriu de Ddieu.”

La anulu 1821 Demetriu Davidovicu redactoru de novele serbesci, a edatu Istori'a serbiloru pe scurtu. Acest'a scrie la pagin'a 140: In anulu 1689 Octomvrie 14 armat'a germana a luat Vidinulu si Marchionulu dela Baadenu, Feldmaresialulu óstei germane a invinsu mai de multe ori pe turci. Despotulu Brancovicu a venit cu ai sei in taber'a lui, er Feldmaresialulu l'a pinn-

su și a demandat se-lu duca la Orșiva, ér după aceea la Vidinu. Nu se știe nici în ziua de astăzi, pentru ce a pasit astfel cu Brancoviciu; séu n'a fostu curți austriace pe voia că s'a proclamat de Despotu, séu pôte a devenitu în vre-o suspitiune.

Ladislau Szalay a scrisu și a edat la anul 1861 o carte magiara sub titlu: *A magyarországi szob telepek Jogviszonya az Allamhoz*. Acest'a aduce în cartea sa unele documente atingătoare de arestarea lui Georgiu Brancoviciu. El le a scos din cartea Baronului Filipu Röder, intitulată: *des. Markgrafen Ludwig von Baden Selbstzüge wider die Türken. Carlsruhe 1842 II. B.*

Documentele suntu două relațiuni ale Marchionului scrise Imperatului Leopoldu, și o înviatiune a Imperatului scrisă Marchionului.

Relațiunea cea d'anteiu e scrisă în Lepa în 26 Iuliu 1689, și suna în următoriu chipu:

„Cutare Brancoviciu înunda cu proclamațiunile sale provinci'a, provôca pe poporu la arme și la sine, se subscrie mostenitoriulu Despotu alu Serbiei, Bosniei, Missiei, Thraciei, Bulgariei și alu Sirmului; după elu tôte provinciile dela Esecu până la Constantinopole suntu ale lui și elu voiesse în fapta se stapanesca preste ele; generariulu Heissler mai de multe ori a admoniatu, ca se nu-lu lasu din vedere pre omulu acest'a, care e fôrte suspectu pentru increditi'a sa corespondintia cu principele țerii romanesci. Elu nu-lu cunoscă și nu voi suferi pasirea lui până atunci, până ce nu voi primi dela Maiestatea Vóstra porunca cum am de a me portá în treb'a acest'a.“

La relați'a acest'a i s'a rescris dela Imperatulu dto. Lintiu 5 Augustu precum urmeadia:

„Ce se atinge de Brancoviciu, acest'a e aceea persóna, care nu de multu a fostu din partea celui de mai înainte principe alu țerii romanesci, dinpreuna cu vreocâtiva alti soli, în Viena; lucră deci caritatea ta într'acolo, ca pre densulu cu modu bunu și sub ceva pretestu se-lu chiemi la tine; apoi după aceea baga bine de séma spre elu, și de va fi de lipsa și în persóna lu-retiene.“

A trecutu vreocâteve luni, — serie Szalay — până ce i-a succesu Marchionului asi implini scopulu, căci abia în 7 Noemvrie 1689 face relația la Imperatulu Leopoldu din taber'a cea de langa Fetislam;

„Pre Georgiu Brancoviciu, despre care mai de multe ori am facutu Maiestatii Vóstre Cesare umilita relația, în fine cu cuvinte frumóse l'am momitu la mine, și aflându, că numai cu Diplom'a capatata dela Maiestatea Vóstra a abusatu cu necuviinția, ci sub scutul a ceea voiesse se se puna cu tóta țari'a de Despotu alu Serbiei, Illiriei, Missiei, Bosniei, Sirmului și alu multoru altoru provinci, și spre scopulu acest'a pretinde fora de tóta afectarea repunerea sa, ca legiuitu mostenitoriulu în tôte provinciile aceste; avendu elu mai de parte partida mare precum din patriarhii și popii grecesci, carii au nemarginitu mare inriuintia la poporulu celu simplu, asia și din câteva mii de resboinici, carii lu-recunoscă pre elu de legiuitu mostenitoriulu Domnu; din ce, deca mai îndelungatu vom trece cu vederea, s'aru potea escă lucruri periculóse; am fostu constrinsu pe acestu Brancoviciu a-lu retiené și a-lu trimite ca prinsu la Orșiva și la Sibiu, ér Diplom'a cu carea a voitu silnicesce a se redică la putere, spre marele scadiementu alu Maiestatii Vóstre a o predá pentru pastrare în Cancelaria.“

Despre miile de resboinici serbi, despre carii se face aci, precum și în suplic'a lui Georgiu Brancoviciu cea în limb'a latina substernuta Imperatului Leopoldu la punctulu alu 10 amintire, unde dice că partea cea mai mare a romanilor cu ostile serbesci adunate de elu spre servitiulu Maiestatii Sale ascépta retrasa catra partile muntóse ale Transilvaniei, vorbesce și Georgiu Sincai în Cronica tomulu alu III. pag. 147, unde aduce din Dimitrie Cantemiru înainte:

„Sierbanu principele celu inimosu din imperatesculu neamu alu Cantacuzeniloru, erá plinu de rivna spre crestinateate. După ce s'a mutat Duca Voda din Valachi'a în Moldov'a și a dobanditu elu (în anul 1679) domni'a Valachiei, grigea cea mai mare i erá, ca se scuture tirani'a turciloru carea acum o infranase armele nemtiloru, și cu totul se o scota din Europa. În treb'a acest'a numamă a trimisu pre fratele seu Iordache séu Georgiu Cantacuzenu la Vien'a la Imperatulu Leopoldu I, ci cu Imperatii rusiloru Ioanu și Petru a facutu aliantia prin Archimandritulu din Bosnia unchiulu Vezirului Solimanu Pasia. Dela Imperatii rusiloru i s'au fagaduitu, că după ce se va luá Tiarigradulu dela turci, pre elu, ca pre unu stranepotu imperatescu lu-voru pune Imperatu greciloru. Elu încă fôrte tare se gatise asupra turciloru, că a facutu se se verse 38 de tunuri și a strinsu până în 24000 de ostasi din serbi, slavoni și croati, pre carii îi-tienea ascunsi prin paduri și prin munti.“

Serbii, slavonii și croatii despre carii se face aci vorba, au luat armele cu buna séma la indemnulu și provocarea lui

Georgiu Brancoviciu, care a petrecutu în Romani'a dela 1680 de candu fugise din Ardél, până candu s'a prinsu la anul 1689.

Totu la pag. 147 ceva mai sus aduce Georgiu Sincai cuvintele lui Gebhardi: „Altu norocu s'a intemplat Marchionului din Baden; dar elu nu s'a folositu cu densulu, adeca: Georgiu Brancoviciu Despotulu Illiriloru și alu Serbiloru în anul 1688 fagaduinduse Imperatului Leopoldu I, că i va fi intru ajutoriu cu 100,000, pentru care l'a facutu principe imperatiei romaniloru și în anul 1689 a mersu la Marchionulu cu 30,000 de ostasi; ci acest'a mai neavendu atâția ómeni în óstea cu Imperatulu, s'a spariatu, și prindiendu pre Brancoviciu l'a trimisu la Vien'a, ca se se îndrepte lucrulu. Ministeriulu imperatescu ca nu cumva se se isbandesca după aceea pentru rusinea ce o patise l'a ținutu în Vien'a și a scornitu, că l'a aflatu vicleanu, ér ca se nu se turburá ostile lui le-a datu voie se-si aléga altu povatnicoriu.“

Atâta Gebhardi, inse precum se vede din cele de mai sus, cu multe sminte.

Epitafulu

lui Georgiu alu II. Brancoviciu, Despotulu și mostenitoriulu Domnu alu stapanirii slaveno-serbe, rasiene, alu Illirei, și alu Missiei:

„Vechiulu meu neamu alu Despotiloru, numitu Brancoviciu.

În urmarea acest'a me glorifica maritulu poporu Serbescu.

Numele meu Georgiu: ér fapt'a a aratatu,

Că vrajmasiulu sufletulu meu l'a sagetatu.

M'am silitu a fi cu rivna,

A scapá pre laudatele neamuri serbe

Din unghiile sierpelui turcescu; atâta a fostu puterea numelui meu.

Cu Ddieu a frantu puterea vrajmasiului

Despre invingeri glorióse au sciutu duoi Cesari.

Dar binele cu contrariulu ambi au remuneratu.

Flórea juniei la resaritu a fostu gloriósa.

Acest'a a caditu la apusu în betranetie calcata.

Tôte le am facutu drepte cu fapt'a, cu sufletulu.

Prihana mintiunósa a biruitu viéti'a mea.

Pre mine omulu nevinovatu fora judecata m'a judecatu.

Nevinovatu m'au silitu a patimi ca vinovatu.

Cu svatu reutatosu am fostu aruncatu în temnitia.

Si pentru credintia lipsitu de totu ajutoriulu.

S'au intunecatú onórea și glori'a prin a lui Ddieu svatu.

Viclesce am fostu venatu cu latiri invidióse.

Temnitia m'a ținutu inchisu de două ori optu ani,

Si m'am nutritu cu pane ticalóse, cu putóre nesuferita.

Dupa o miia siepte sute candu se numera anul alu cincilea.

Dupa trecut'a gloria am fostu incinsu cu custodia.

În glori'a lui Ddieu și folosulu natiunei serbe

Am acceptatu ajutoriulu Cesariloru, ca se fie libertate.

Dar mai bine ar fi fostu mie nesciutu a petrece

Decâtu volnici'a pentru credintia a o perde.

Nu e asia greu fora titule a trai în lume,

Precum pentru sincer'a credintia atâtu a patimi.

Dar a se schimbá nu se pôte ce s'a intemplatú odata

Totinsulu se-si aduca aminte de acestu esemplu, se nu se mgi intemple.

S'a scurtatu viéti'a mea, se apropia de fine;

Sufletulu la ceriu; corpulu lu-va acoperi pamentulu.

Oricine cetesce aceste cu sufletulu se se cucerésca.

Si se se róge Domnului Ddieu din inima pentru mine“

Precum se vede aceste le a scrisu Brancoviciu candu se aflá de 16 ani în prinsóre, în anul 1705.

Starea fondurilor,

comune dieceselor Aradu și Caransebesiu, administrate prin Epitropi'a provisoria din Aradu, la 30. Novembre 1874.

I. Fondulu bisericescu nealienabilu:

a.) Bani gata în cass'a Epitropiei.	fl.	1955.19
„ elocati spre fructificare la casse		
de pastrare. :	„	74.676.04 1/2
		<hr/>
	„	76.631.23 1/2
b.) Papire de valóre, în obligatiuni ruráli ung. fl.		26.250.—
c.) Obligatiuni private dela 166 debitori.	„	253.926.48
d.) Mobile și requisite după consemnare.	„	501.62
e.) Anticipatiuni pentru inprocesuare.	„	90.—
		<hr/>
Laolalta.	„	357.399.33 1/2
Din sum'a acest'a se detrage cautiuni de 125 fl. retienuti		
în bani gata dela 6 debitori și 120 fl. interimalminte retienuti		
din unu imprumutu, laolalta.		245
		<hr/>
Remane fl.		357.154.33 1/2

II. Fondulu scolare generalu.

(Consta din: fond. scolare cu aucta 1070 la olalta, fond. pentru edificiu, fond. de pensiune, fond. de stipend. Balla.)

a.) Bani gata in cass'a Epitropiei. . . . . fl.	277.13 ¹ / ₂
„ elocati spre fructificare la casse de pastrare. . . . . „	8485.22
	<hr/>
	8762.35 ¹ / ₂
b.) Papire de valóre in obligatiuni de statu. „	14.800.--
c.) Obligatiuni private dela 119 debitori. „	57.607.10
d.) Restanti'a auctei scolare 10% pana la 1 ^a Iuliu 1872. dela 352 de comune . . . . . „	34.896.18
	<hr/>
Laolalta. „	116.065.63 ¹ / ₂

III. Fondulu seminariulu Rajacsics.

a.) Bani elocati spre fructificare la casse de pastrare. . . . . fl.	176.39 ¹ / ₂
b.) Obligatiuni private dela 8 debitori. . . . . „	2000.--
	<hr/>
Laolalta. „	2176.39 ¹ / ₂

Resumnatu.

I. Fondulu bisericescu nealienabilu. fl.	357.154.33 ¹ / ₂
II. Fondulu scolare generalu. „	116.065.63 ¹ / ₂
III. Fondulu seminariulu. „	2176.39 ¹ / ₂
	<hr/>
Sum'a totala „	475.396.36 ¹ / ₂

Afora de acést'a, fondulu scolare generalu mai are active nestatoribili in cifre sicure, — in restanti'a auctei scolare 10%-la dela 1. Iuliu 1872 pana la 31. Decbre 1874 dela 511 comune, in competinti'a auctei inca neinpartita definitiv-minte intre romani si serbi, in anticipatiuni pentru procese, in restanti'a tasului a III-lea preparandialu; in fine fondurile tóte trei mai au parte active in *interesele restanti* neincurse dela diferiti debitori.

Circulatiunea cassei,

in lunile Octombře si Novembre 1874 a fostu urmatori'a: *)

Perceptiune.

Restulu baniloru gata de la 30. Sep. 1874. fl.	1928.46
Papirele de valóre a fondului scolare. „	274.--
Bani elocati la casse de pastrare. „	20.500.--
Interesele fondului scolare. „	336.66
Interesele fondului bisericescu. „	3863.32
Provisiunea fondului bisericescu. „	401.05
Restanti'a auctei 10% pr. 1. Iuliu 1872. „	69.66 ¹ / ₂
Interesele fondului seminariulu. „	46.25
	<hr/>
	27.419.40 ¹ / ₂

Erogatiunea.

Arend'a localitatii. . . . . fl.	62.50
Contulu recuisiteloru. „	14.30
Capitalu elocatu spre fructificarea. „	277.97
Salariulu profesoriloru preparandiali. „	300.82
Diurnele membriloru Epitropiei. „	60.--
Contulu de pensiune. „	26.25
Spese neprevedute. „	3.70
Obligatiuni private a fond. biser. „	24.000.--
Salariulu oficiantiloru Epitropiei. „	419.94
Pentru lemne de incalditu. „	21.60
Restulu baniloru gata pe 1. Decem. 1874. „	2232.32 ¹ / ₂
	<hr/>
	27.419.40 ¹ / ₂

In lunile aceste s'a tienutu in ¹⁵/₆ Octomvře n. o siedintia ordinaria in carea s'a acordatu 43.430 fl. ér asemnatu 10.040 fl. In fapta au redicatu inprumutu 42 de individi sum'a de 24000 fl. Bani disponibili, in fond. biser. dupa ce detragemu sum'a acordata si cea asemnata, laolalta fl. 73620.—; din bani gata acestui fondu: 76.631 fl. 23¹/₂, remane 3011 fl. 23¹/₂.

Georgiu Purcarin, m. p.
contabilu.

*) Nepotendu-se tiené siedintia in absinti'a membriloru, participatori le congressu, raportulu presentu se publica acuma contrasu din afacerile de pe doue luni.

Concursu.

1

Pentru deplinirea abru doue capelanie vacante in Belintiu, se escria concursu pana la 29 l. c. stilulu vechiu, in care di se va tiené si alegerea.

Emolumintele sunt:

a) la capelan'i'a protterala: 16 lantie de pamentu, birulu, câte o mesura de cucuruzu, si stol'a indatinata dela 190 de case;

b) la cealalta capelan'ia: 10 lantie de pamentu, ¹/₃ din biru si din stola dela 110 de case.

Doritorii de a ocupá vre unulu. din aceste posturi, suntu avisati recursele lor, instruite conformu §-lui 13 din statutulu organicu, si adresate sinodului parochialu gr. or. din Belintiu, pana la susprefiptulu terminu, a le asterne parintelui protopopu tractualu Georgiu Cratiunescu, in Belintiu, post'a ultima Kiszetó.

Comitetulu parochialu gr. or.

In contielegere cu mine Georgiu Cratiunescu protopopulu tractualu.

Concursu

2

Pentru statiunea invetiatorésca din Buntesci pana acumu numai interimalu deplinita, din cerculu Beiusiului inspectoratulu Buntesci.

Emolumintele sunt: 84 fl. v. a. 8 cubule bucate, 4 grâu 4 cucurudiu, 8 orgii lemne, ⁵/₈ cubule fasole, unu faioru si una legatura fenu dela tóta cas'a.

Doritorii de a fi alesi au asi trimito recursele lor bine instruate, si adresate comitetului parochialu in Buntesci pana in 15 Decembre st. v. a. c. candu va fi si alegerea.

Buntesci 27 Noemvře 1874.

Comitetulu parochialu,

Cuscirea mea Ioane Papp insp.

CONCURSU

3

Pentru indeplinirea vacantei parochii din opidulu Cilu protopresbiteratulu Buteniloru.

Emolumintele anuale sunt: un'a sesiune pamentu din care jumetate, sub decursulu anului 1875 ilu va folosi veduv'a preoteasa. — Quartiru liberu cu gradina, câte una mesura cucurudiu sfarmatu dela 140 numere de case, si stolele indatinato.

Doritorii de a ocupá acésta parochia suntu avisati recursurile provideute cu tóte documintele prescise in statutulu organicu adresate comitetului parochialu ale trimito subscrisului in Almasiu posta ultima All-Cill — pana in 22 Decembre a. c. in care di va fi si alegerea.

Datu in opidulu Cilu 20 Novembre 1874.

Comitetulu parochialu'

In contielegere cu mine Ioanu Groz'a protopresbiterulu Halmagiului si adm. inter. Buteniloru.

CONCURSU

3

Se deschide de nou pentru statiunea invetiatorésca din Campani.

Emolumintele sunt:

Salariu anuala 105 fl. v. a. 12. cubule de bucate, 12 stan-geni de lemne si veniturile cantorale. —

Competinti'a au a-si trimito recursurile lor cu documintele necesarie adresate comitetului parochialu pana in 26 Decemvře, a. c. st. v. candu va fi si alegerea—subscrisului.

Baiti'a (Rézbánya) 26. Novembre, 1874.

Din incredintiarea comitetului paroch. Nicolau Popoviciu insp. cerc. de scóle

CONCURSU

3

pre statiune invetiatorésca rom. ort. conf, din Zimbru inspectoratulu Iosasiului cu carea sunt impreunate urmatoriele emuluminte, si anume: In numerariu 157. fl. 50. cr. v. a. 5. cubule de grau: 5. de cucurudiu 12° de lemne din cari are a se incaldi si scóla; cortelu liberu cu gradina de legume. —

Doritorii de a ocupá acestu postu, sunt avisati a-si instrui recursele lor cu documintele recerute in sensulu Statutului organicu, apoi intitulate catra comitetulu parochialu, ale adresá concernintelui inspectoru scolaru cercuale in Iosasielu ultim'a posta Gurahoncz, — pana in 29 Decembre st. v. a. c. in care di va fi si alegerea, — avendu respectivii aspiranti in acestu restimpu a se presentá la sant'a biserica, spre a-si demustrá desteritatea in cantari si tipicu. —

Zimbru la 19 Novembre 1874

Comitetulu parochialu:

In contielegere cu mine, Ioane Munténu Insp. scol. cerc.